Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer: 2868088

Onderwerp
Wijziging GR Omnibuzz (1e fase: afrekensystematiek)

Voorstel / Beslispunten

1. Kennis te nemen van het besluit van het Algemeen Bestuur Omnibuzz d.d. 6 juli 2022 inzake een voorgenomen wijziging GR Omnibuzz met betrekking tot de afrekensystematiek (artikel 18 lid 1), de gemeenteraad adviseren hierop geen zienswijze in te dienen en het college toestemming te verlenen om de GR Omnibuzz te wijzigen;
2. In te stemmen met de concept begrotingswijziging 2023 inzake de voorgenomen wijziging (artikel 18 lid 1) van de GR Omnibuzz en hierop geen zienswijze in te dienen.

Samenvatting / openbare besluitenlijst
In het algemeen bestuur van 6 juli 2022 is positief besloten over het starten van de besluitvormingsprocedure om de GR Omnibuzz per 1 januari 2023 te wijzigingen met betrekking tot artikel 18, de afrekensystematiek. Het voornemen om de kosten voor het Omnibuzz-vervoer tussen gemeenten anders te verdelen bestaat al sinds de uitbreiding van de GR Omnibuzz in 2016. Via amendementen is destijds verzocht om de afrekening van de kosten meer in lijn te brengen met de daadwerkelijke kosten. Dit betekent dat dezelfde totale kosten anders verdeeld worden over de deelnemende gemeenten. Het verzoek richtte zich in eerste instantie op de beheerskosten, maar tijdens de uitwerking is dezelfde lijn doorgetrokken naar de vervoerskosten. Dit is geconcretiseerd door de afrekening van de vervoerskosten op basis van zones om te zetten naar kilometers. Kilometers liggen immers aan de basis van de daadwerkelijke kostenberekening van vervoer, omdat dit een meer eenduidige eenheid is dan zones. Kilometers zijn voor alle betrokkenen (klanten, gemeenten en vervoerders) een duidelijke en bekende eenheid, in tegenstelling tot de zonesystematiek. Dit betekent een wijziging in de GR Omnibuzz en die moet als gevolg van de wijziging in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) voorgelegd worden aan de raad voor het vernemen van een eventuele zienswijze en toestemming
Op 1 juli 2022 is namelijk een wijziging van de Wgr in werking getreden. Eén van de wijzigingen in de Wgr is dat voor wijziging van een collegeregeling, zoals de GR Omnibuzz, de gemeenteraden meer invloed krijgen op de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigingsprocedure is per 1 juli 2022 direct ingegaan. Andere wijzigingen uit de wetswijziging hoeven pas op 1 juli 2024 doorgevoerd te worden. Dit betekent dat voor de voorliggende wijziging zowel de zienswijzeprocedure als toestemmingsprocedure richting de gemeenteraden dient te worden doorlopen.

Burgemeester mr. (J.Th.C.M.) Verheijen	Gemeentesecretaris J.A.M. Heesen

Toelichting voorstel

Eerdere relevante besluitvorming en producties

Het algemeen bestuur Omnibuzz heeft op 6 juli 2022 ingestemd met:

1. het voorstel om de afrekensystematiek van het vervoer voor gemeenten om te zetten van zones naar kilometers met ingang van 1 januari 2023;
2. de nieuwe afrekensystematiek van de beheerskosten:
    a. indirecte vervoerskosten op basis van het aantal ritten; en
    b. overhead op basis van het aantal inwoners met ingang van 1 januari 2023.
3. het concept wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz en de besluitvorming hiertoe in gang te zetten.

Voor een inhoudelijke onderbouwing van deze besluiten wordt verwezen naar het voorstel voor het algemeen bestuur van 6 juli 2022 in bijlage 02 (Voorstel wijziging afrekensystematiek t.b.v. vergadering algemeen bestuur 6 juli 2022). Belangrijk om te vermelden is dat de afrekening van het vervoer in deze fase alleen voor gemeenten wordt omgezet van zones naar kilometers. Deze omzetting raakt vervoerders en klanten nog niet. De afrekening met vervoerders en klanten op kilometers wordt gekoppeld aan de ingangsdatum van de nieuwe contracten (het huidige contract loopt tot 2025 met drie optionele verlengingsjaren). De totale vervoerskosten nemen door deze omzetting niet toe. Verder wordt met deze besluitvorming de afrekensystematiek voor gemeenten in lijn gebracht met het daadwerkelijk gebruik, zowel voor vervoer als beheer. Dit sluit aan op enkele amendementen en de breed gedragen en uitgesproken wens van de deelnemende gemeenten om de kostenverdeling zo veel mogelijk in verband te brengen met de daadwerkelijke kosten.

De vervoerskosten worden berekend op basis van daadwerkelijk gebruik. Dat wil zeggen dat de gemeente Sittard-Geleen betaalt voor alle zones of kilometers die gereisd worden door klanten uit Sittard-Geleen. Dit werkt 1- op -1 door in de kosten voor de gemeente. Dit principe wijzigt niet, alleen de eenheid waarop afgerekend wordt verandert van zones naar kilometers. Nu betaalt de gemeente voor elke zone die een klant reist, in de nieuwe situatie voor elke gereisde kilometer.

Nu bestaat elke rit uit 1 opstapzone en minimaal 1 reiszone(s). De opstapzone is als het ware een soort voorrijkosten die bij elke rit in rekening wordt gebracht. Het tarief van opstapzone en reiszone is momenteel hetzelfde. In de nieuwe situatie blijft het opstaptarief hetzelfde. Voor iedere rit geldt een vast opstaptarief. De reiskosten die daarbij komen, worden nu berekend in zones. In de nieuwe situatie worden dat kilometers.

De omrekening van zone naar kilometers verschilt echter per rit. De oorzaak is dat zones ongelijk zijn. Bovendien is er geen vaste afstand van het vertrekadres tot een zonegrens. Het passeren van een zonegrens betekent dat de gemeente 1 extra zone betaalt. Als je vlakbij een zonegres vertrekt, kan een hele korte rit uit twee reiszones bestaan. Blijft een langere rit juist binnen een zone, betaal je slechts 1 reiszone. Een rit van twee zones (1 opstap + 1 reiszone) kan dus langer zijn (en dus meer kilometers) dan een rit van drie zones (1 opstap + 2 reiszones). Een zone in Sittard-Geleen bedraagt ongeveer 4,5 km. Echter zones verschillen in vorm en omvang.

Nu bestaan de beheerskosten uit regie en bedrijfsvoering. Voor beide onderdelen wordt nu de verdeelsleutel 50%pashouders/50% inwoners gebruikt. Het voorstel is om alle kosten verband houdende met de uitvoering van het vervoer binnen de organisatie Omnibuzz te verdelen op basis van het gebruik van vervoer (aantal ritten). Deze kosten noemen we de 'indirecte vervoerskosten'.

De resterende kosten, zoals loonkosten van directie, management en staf, automatiseringskosten en huur van het pand wordt omschreven als 'overhead'. Het voorstel is om de overhead kosten te blijven verdelen op basis van het aantal inwoners omdat de financiële draagkracht van gemeenten nog steeds als passend wordt gezien.

De reden dat Sittard-Geleen meer gaat betalen is daarom niet zo eenvoudig te beantwoorden. Voor Sittard-Geleen komt het er grofweg op neer dat de ritten van de klanten relatief veel kilometers per zone bedragen. Hierdoor neemt het aandeel in de vervoerskosten toe. Ook maken pashouders relatief veel ritten. De nieuwe systematiek kijkt niet langer naar pashouders, maar puur naar ritten. Hierdoor gaat Sittard-Geleen naar verhouding ook iets meer aan de indirecte vervoerskosten betalen (bijvoorbeeld loonkosten voor ritreservering en klantenservice).

De totale begroting van Omnibuzz wijzigt niet door deze besluitvorming, maar beide componenten (omzetting naar kilometers en andere afrekensystematiek) leiden wel tot een verschuiving van de kostenverdeling tussen de deelnemende gemeenten. Voor een financiële toelichting en de financiële consequenties voor onze gemeente wordt verwezen naar het onderdeel Financiën van dit raadsvoorstel.

Het voorstel voor de aanpassing van de verdeelsystematiek van de beheerskosten is verwerkt in een concept wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz onder artikel 18, lid 1 in bijlage 03 (Concept wijzigingsbesluit afrekensystematiek GR Omnibuzz). De aanpassingen zijn geel gearceerd, de rest van de tekst is ongewijzigd. Nu het algemeen bestuur van Omnibuzz een positief besluit heeft genomen op 6 juli 2022, dient elke gemeente de besluitvorming voor de wijziging van de GR Omnibuzz in gang te zetten. Met dit raadsvoorstel zetten we dit proces in de gemeente Sittard-Geleen in gang.

Juridische procedure wijziging regeling en begrotingswijziging (Wgr en Awb)
De ontwerp-begrotingswijziging wordt gelijktijdig met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in procedure gebracht Dit om te voorkomen dat de gemeenteraden begin 2023 voor de derde keer naar de nieuwe financieringssystematiek moeten kijken. Voordeel hiervan is dat de gemeenteraden bij de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling ook al direct inzicht hebben in de concrete afrekening voor 2023. Het algemeen bestuur van Omnibuzz stelt in de eerste vergadering van 2023 de wijziging van de begroting daadwerkelijk vast, alsook de nieuwe gemeenschappelijke regeling in werking treedt.

Wijziging regeling *afrekensystematiek (artikel 18 lid 1)*
1.Zienswijze raad ontwerpregeling
De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat voor het wijzigen van de regeling colleges van Burgemeester en Wethouders voortaan het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling eerst toezenden aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen dan bij hun colleges binnen 8 weken na ontvangst van de ontwerpregeling hun zienswijze geven.

Er bestaat geen aanleiding tot het geven van een zienswijze omdat sinds de uitbreiding van de GR Omnibuzz in 2016 al het voornemen bestaat om de kosten voor het Omnibuzz-vervoer tussen gemeenten anders te verdelen. Via amendementen is destijds verzocht om de afrekening van de kosten meer in lijn te brengen met de daadwerkelijke kosten.Dit betekent dat dezelfde totale kosten anders verdeeld worden over de deelnemende gemeenten.

2.Toestemming raad wijziging regeling
Toestemming van de gemeenteraad geldt enkel voor de nu voorliggende regeling afrekensystematiek. Mocht er als gevolg van de zienswijzeprocedure een wijziging doorgevoerd worden in de GR Omnibuzz dan zal daarvoor apart toestemming gevraagd moeten worden aan de gemeenteraad.
Op de toestemming is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dat betekent dat de gemeenteraad 13 weken heeft om te beslissen omtrent de toestemming. De termijn begint te lopen vanaf de datum van verzending door het college. Het is een maximumtermijn, de gemeenteraad mag uiteraard ook eerder toestemming verlenen. Als de raad het advies volgt en geen zienswijze wordt ingediend geeft de raad toestemming voor deze wijziging aan het college.

3.Definitief besluit college wijziging regeling en drie vierde meerderheid colleges
Het college neemt ten slotte het definitieve besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Nadat alle colleges van de gemeenten die deelnemen aan de GR Omnibuzz hebben besloten, moet bekeken worden of de benodigde meerderheid is behaald. De wijziging komt tot stand indien drievierde van de colleges (23 gemeenten) hiertoe hebben besloten. De wijziging gaat dan voor alle deelnemende gemeenten gelden.

4.Publicatie wijzigingsbesluit
Het besluit van het college moet wel bekendgemaakt worden voordat de nieuwe wijziging in werking treedt via publicatie in het Gemeenteblad. Nadat alle colleges besloten hebben, moet het wijzigingsbesluit bekendgemaakt worden in het Gemeenteblad van de plaats van vestiging, in dit geval Sittard-Geleen. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling kan niet in werking treden voordat deze laatste bekendmaking heeft plaatsgevonden.

Begrotingswijziging (Wgr)
Ook de begroting 2023 van Omnibuzz moet in dit verband gewijzigd worden. In de reguliere procedure kan nog niet vooruit worden gelopen op de eventuele wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de (ontwerp)begroting voor 2023 vooralsnog geënt is op de oude financieringssystematiek. Om de nieuwe systematiek te verwerken is dus een begrotingswijziging nodig. Hierop is de op 1 juli 2022 herziene begrotingsprocedure van de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing.
Het dagelijks bestuur van Omnibuzz zendt de ontwerpwijziging twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden via het college aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen vervolgens via het college bij het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur moet de commentaren van de raden die in de zienswijzen zijn vervat met de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur aanbieden. Het algemeen bestuur beslist vervolgens over de wijziging van de begroting.

Financiën
Het financiële effect voor Sittard-Geleen inzake beheerskosten (23% van totale kosten) op basis van de cijfers voor 2023 uit de meest recente begroting 2022 + MJP 2023-2025 bedraagt:

Kosten Huidige systematiek	**Kosten nieuwe systematiek**	**Verschil absoluut**	**Verschil procentueel**
€ 498.190	€ 527.341	€ 29.151	5,9%

Het financiële effect voor Sittard-Geleen inzake vervoerskosten (77% van totale kosten) op basis van de cijfers voor 2023 uit de meest recente begroting 2022 + MJP 2023-2025 bedraagt:

Vervoerskosten (zones)	Vervoerskosten (km)	Verschil absoluut	Verschil procentueel
€ 1.827.466	€ 1.897.518	€ 70.052	3,8%

Het totale financiële effect voor Sittard-Geleen bedraagt vervolgens:

Huidige verdeelsleutels	Toekomstige verdeelsleutels	Verschil absoluut	Verschil procentueel
€ 2.325.656	€ 2.424.859	€ 99.203	4,3%

Het gevolg voor Sittard-Geleen bedraagt een nadeel van €70.052 voor de vervoerskosten en een nadeel van € 29.151 voor de beheerskosten. Hiermee wordt, conform de wens, de complexiteit verlaagd en sluit de verdeling beter aan bij de gerealiseerde kosten. De verdeling doet dus recht aan de werkelijkheid en geeft geen aanleiding om een zienswijze in te dienen. De wijziging wordt in de begroting van 2023 meegenomen.

Beheersmaatregelen:
Onderstaande beheersmaatregelen hebben een positief effect op de totale uitgaven van het collectief vervoer in onze gemeente:

- Voor 1 januari 2023 wordt een analyse gemaakt van het daadwerkelijk gebruik van Omnibuzz. In 2020 en 2021 is dit niet gedaan i.v.m. Corona;
- Inwoners die een jaar geen gebruik hebben gemaakt van Omnibuzz worden uit het bestand gehaald;
- De subindicaties in het collectief vervoer worden indien noodzakelijk geherindiceerd.

Op dit moment weten we nog niet hoeveel de beheersmaatregelen financieel opleveren.

Duurzaamheid

De gemeenschappelijke regeling is gericht op het gezamenlijk toekomstbestendig uitvoering geven aan het door de gemeenten te verzorgen doelgroepenvervoer in de provincie Limburg. Bij de aanbesteding van het doelgroepenververvoer voor de periode 2020-2024 zijn duurzaamheidseisen gesteld, onder meer met betrekking tot contractduur en wagenpark. Daarnaast heeft de GR Omnibuzz zich geconformeerd aan het bestuursakkoord Zero Emissie Doelgroepenvervoer.

Inclusieparagraaf

Omnibuzz organiseert namens de deelnemende gemeenten het Wmo-doelgroepenvervoer en bevordert hiermee de mobiliteit van doelgroepen die geen of minder goede toegang hebben tot het reguliere openbaar vervoer, en/of niet zelf in eigen vervoer kunnen voorzien. Door deze voorziening worden Wmo-doelgroepen in de gelegenheid gesteld tot participatie in de samenleving.

Planning

Het is de bestuurlijke wens van de AB-leden van Omnibuzz dat de nieuwe financieringssystematiek per 1 januari 2023 ingaat.

Besluitvorming College	13 september 2022
Ronde	13 oktober 2022
Gemeenteraad	09/10 november 2022

Bijlagen

01: aanbiedingsblad Raad wijziging GR Omnibuzz (1e fase afrekensystematiek)
02: voorstel wijziging afrekensystematiek t.b.v. vergadering algemeen bestuur Omnibuzz 06-07-2022
03: concept wijzigingsbesluit afrekensystematiek GR Omnibuzz
04: toelichting bij concept wijzigingsbesluit GR Omnibuzz
05: raadsvoorstel wijziging GR Omnibuzz (1e fase afrekensystematiek)
06: raadsbesluit wijziging GR Omnibuzz (1e fase afrekensystematiek)
07: brief inzake wijziging GR Omnibuzz (1ste fase afrekensystematiek

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller : Bram Vaessen Telefoon : 06 15155302 E-mail : bram.vaessen@sittard-geleen.nl Cluster : Samenleving Portefeuillehouder: I.A.M.H. Tillie	Reg. nummer : 2868088 Reg. datum : 06 september 2022 Reg.nummer(s) bijlagen :